

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Допущено до захисту

Завідувач кафедри
_____ Давиденко І.В.
“ ____ ” _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності _____ 241 «Готельно-ресторанна справа» _____

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування _____ Управління готельним та
ресторанним бізнесом _____ (назва магістерської програми)

на тему: **«ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДОЦІЛЬНОСТІ
ОРГАНІЗАЦІЇ НОВИХ ПОСЛУГ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СФЕРИ
ГОСТИННОСТІ»**

Виконавець

студент факультету міжнародної економіки

Журилов Вадим Костянтинович

(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

Науковий керівник

к.е.н. доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шикіна Ольга Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

Одеса 2019

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу Журилова Вадима Костянтиновича

«Дослідження економічної доцільності організації послуг на підприємствах сфери гостинності»

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 241

«Готельно-ресторанна справа»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Об'єкт дослідження – процес дослідження економічної доцільності організації нових послуг на підприємствах сфери гостинності.

У роботі розглянуто сутність і значення послуг в готелі, виявлено світовий досвід впровадження нових готельних послуг, а також запропоновано алгоритм технології організації нових послуг на підприємствах сфери гостинності.

Надано оцінку додатковим послугам готелю «Gagarinn» та проведено аналіз результатів фінансово-господарської діяльності на основі системи показників. Запропоновано рекомендації щодо підвищення прибутковості підприємства шляхом впровадження нових додаткових послуг.

Ключові слова: бізнес-готель, готельне господарство, нова готельна послуга, додаткова послуга, удосконалення

ANNOTATION

Zhurylov Vadym Konstantinovich "Research of economic feasibility of organization of services in the enterprises of hospitality sphere",

qualifying work for Master degree in specialty 241 "Hotel and restaurant business"

Odessa National Economic University

Odessa, 2019

Qualifying work consists of three chapters. The object of study is the process of researching the economic feasibility of organizing new services at hospitality enterprises.

The essence and value of services in the hotel are considered in the work, the world experience of introduction of new hotel services is revealed, and also the algorithm of technology of the organization of new services in the enterprises of hospitality is offered.

The additional services of the Gagarinn Hotel were evaluated and financial and economic results analyzed on the basis of a scorecard. Recommendations for increasing the profitability of the company by introducing new additional services are offered.

Key words: business hotel, hotel management, new hotel service, additional service, improvements

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи організації послуг на підприємствах сфери гостинності.....	6
1.1. Сутність та особливості послуг в готелі.....	6
1.2. Світовий досвід впровадження нових готельних послуг.....	19
1.3. Технологія організації нових послуг на підприємствах сфери гостинності.....	28
РОЗДІЛ 2. Дослідження можливості впровадження нових послуг в готелі «Gagarinn»	34
2.1. Перспективи створення нових готельних послуг в Одеській області	34
2.2. Вивчення специфіки діяльності готелю «Gagarinn».....	42
2.3. Аналіз позиції готелю «Gagarinn» за переліком додаткових послуг у конкурентному середовищі.....	50
РОЗДІЛ 3. Шляхи організації додаткових послуг готелю «Gagarinn»	58
3.1. Перелік рішень щодо удосконалення надання додаткових послуг готелю «Gagarinn»	58
3.2. Впровадження запропонованого асортименту послуг в готелі «Gagarinn»	66
3.3. Економічне обґрунтування організації додаткових послуг готелю «Gagarinn»	71
ВИСНОВКИ	77
Список використаних джерел.....	80
Додатки.....	88

ВСТУП

В сучасному світі готельний бізнес посідає провідне місце в галузі туризму, так як є невід'ємною його частиною. Завдяки постійним змінам потреб людей готельне господарство є гнучким та інноваційним.

Готельна індустрія зарекомендувала себе однією з найдинамічніше розвинутих галузей у світі. Основним з доходів готельного підприємства є доходи від надання різноманітних додаткових послуг.

Для поліпшення якості надання додаткових послуг готелі орієнтуються на сучасні тренди та технології, щоб послуга була якісною та сучасною.

Готельні послуги почали формуватися з самого початку заснування готельних підприємств, і лише з часом почали ділитися на основні та додаткові.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи полягає в тому, що сучасні готельні послуги вже потребують удосконалення, адже сучасні технології, тренди та засоби для розваги постійно змінюються.

Категорія готельна послуга та нова додаткова готельна послуга є предметом дослідження багатьох вчених. Великий внесок у розробку теоретичних і практичних аспектів теоретичного обґрунтування готельних послуг зробили такі вчені, як Агеева И.С. [1], Браймер К. [6], Булигіна І.І. [8], Галасюк С.С. [9-14], Давиденко І.В. [25], Дашковська О.Д. [27], Завгородня Ю.С. [30], та інші.

Мета написання кваліфікаційної роботи – розгляд економічної доцільності організації нових послуг у готелі «Gagarinn».

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких завдань:

- визначити сутність та особливості послуг в готелі;
- виявити світовий досвід впровадження нових готельних послуг;
- навести алгоритм технології організації нових послуг на підприємствах сфери гостинності;
- визначити перспективи створення нових послуг в Одеській області;

- вивчити специфіку діяльності готелю «Gagarinn»;
- провести аналіз позиції готелю «Gagarinn» за переліком додаткових послуг у конкурентному середовищі;
- розробити перелік рішень щодо удосконалення надання додаткових послуг готелю «Gagarinn»;
- запропонувати впровадження асортименту послуг в готелі «Gagarinn»;
- навести економічне обґрунтування організації додаткових послуг готелю «Gagarinn».

Об'єкт дослідження – процес дослідження економічної доцільності організації нових послуг на підприємствах сфери гостинності.

Предмет дослідження – науково-практичні питання економічної доцільності організації нових послуг на підприємствах сфери гостинності на прикладі готелю «Gagarinn».

Методика дослідження роботи є діалектичний метод дослідження явищ та процесів у їхньому взаємозв'язку і розвитку. Для досягнення мети та розв'язання визначених завдань кваліфікаційної роботи використано такі загальнонаукові методи: абстрактно-логічний (для узагальнення теоретичних положень, визначення сутності економічних понять, формування висновків); системний аналіз (для аналізу конкурентних позицій готелю «Gagarinn»); графічний (для наочного представлення статистичних даних); табличний та групування (при аналізі класифікації готельних послуг); експертних оцінок (для вимірювання та оцінки конкурентоспроможності підприємств); конструктивний та експериментальний (оцінка результатів запропонованого заходу удосконалення функціонування готелю).

Інформаційна база дослідження. Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять наукові праці з названої проблеми вітчизняних та зарубіжних вчених, законодавчі та нормативні акти України, методики Всесвітньої туристичної організації, інструктивні матеріали, що регламентують

діяльність суб'єктів господарювання, довідково-інформаційні видання, дані бухгалтерської, статистичної та внутрішньогосподарської звітності готельних підприємств.

Не зважаючи на наявність публікацій, присвячених розвитку готельних послуг та тенденціям їх функціонування, досить мало уваги приділено розвитку ринку нових готельних послуг.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання результатів дослідження для удосконалення діяльності підприємств готельного господарства та підвищення іміджу готельних підприємств.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (57 найменування). Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 90 сторінок комп'ютерного тексту. Основний зміст викладено на 79 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 13 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано:

Журилов В.К. Місце додаткових послуг у сфері гостинності / В.К. Журилов // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2018 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – 678 с. С. 122-125.

Журилов В.К. Технологія організації нових послуг на підприємствах сфери гостинності / В.К. Журилов // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 15 квітня 2020 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2020. (прийнято до друку у збірнику тез).

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки:

1. Згідно із дослідженням, послуга – це дія, результат якої споживається в процесі її виконання. Послуги складають собою діяльність індивіда на користь іншої особи. Суттєвою характеристикою послуги є економічна цінність, що робить її об'єктом комерційної діяльності, предметом торгівлі і об'єктом купівлі-продажу. За функціональним призначенням послуги, що надаються підприємствами готельного господарства, підрозділяють на матеріальні та нематеріальні. Готельна послуга складається з основних і додаткових послуг, що надаються споживачу при розміщенні та проживанні в готелі.

2. У ході дослідження світового досвіду впровадження нових готельних послуг було виявлено, що готельна мережа Choice була однією з перших, що впровадила цілодобову роботу служби розміщення, телефони в номерах та басейн у готелі, почала працювати з глобальними системами бронювання, запропонувала номери для некурящих. Готельна мережа Marriott International запропонувала надавати харчування для пасажирів літаків на борту. Готельна мережа Hilton застосувала поняття «п'ятизіркового готелю», устаткувала всі готельні номери телевізорами, запровадила послуги з прямого набору міжміських телефонних номерів з номеру, устаткувала всі номери кондиціонерами, об'єднала готельний та гральний бізнес. Готельна мережа Radisson Hotel Group співпрацює із Музеєм Вікторії та Альберта, пропонуючи клієнтам пакет, що включає розміщення, сніданок і квитки на виставку, присвячену легендарному музиканту Девіду Боуї.

3. Світовий досвід показує, що технологія обслуговування у сфері гостинності – це важливий фактор, що зумовлює вплив на якість процесу обслуговування, на фінансово-економічну ефективність функціонування, процес управління готельним підприємством. Організація технологічного процесу обслуговування у готелях є стандартною щодо цього типу підприємств,

водночас у кожному підприємстві згідно розмірів, структури організації, категорії, типу (орієнтація на ринковий сегмент) технологічний процес характеризується певною ідентичністю.

4. Аналіз категоризованих готелів юридичних осіб м. Одеси показав, що з наведеної вибірки 20 готелів мали щонайменше 1 заклад ресторанного господарства, 15 готелів мають авто-стоянку, 16 готелів мають власну пральню, 12 готелів мають тренажерний зал, 10 готелів мають сауну чи лазню, 11 готелів мають перукарню, 8 готелів мають плавальний басейн, 9 готелів мають заклади торгівлі, 3 готелі мають тенісні корти, 1 готель має пункт прокату авто, 2 готелі мають інші спортивні споруди, 3 готелі мають інші заклади. Питома вага доходів отриманих від додаткових послуг варіюється від 37,2 % до 0 % і чим вища середня вартість одного ліжка-дня тим більша питома вага доходів отриманих від додаткових послуг. На даний момент у Одеській області знаходяться 59 готелів та аналогічних засоби розміщення, які надають послугу конференц-сервісу. З них 38 знаходяться у Одесі.

5. Готель «Gagarinn» – 4-х зірковий бізнес-готель, який знаходиться в курортному районі «Аркадія». Номерний фонд готелю складає 239 комфортабельних номерів чотирьох категорій: 16 стандартів, 166 покращених стандартів, 45 двокімнатних люксів та 12 люксів-студій. Його основний напрям – бізнес-туристи та сім'ї, гості із рівнем достатку вище середнього. До переліку додаткових послуг готелю в основному відносяться конференц-сервіс та наявність торгівельно-розраважального центру.

6. Було проведено аналіз додаткових послуг готелю «Gagarinn» та основних його конкурентів. Найбільший асортимент додаткових послуг представлено у готелі-конкуренту «Atlantic». Це екскурсії з гідом, нічний клуб, замовлення квітів у будь-яку точку світу, квіток на найбільш затребувані концерти тощо. Ресторан даного готелю користується попитом серед місцевих жителів для проведення різних заходів (особливо вечірок). Готель «Gagarinn»

має кращу конкурентоспроможність порівняно з готелями «ОК Одесса», але гіршу відносно готелю «Atlantic».

Як показали проведені розрахунки, «Gagarinn» виграє за показниками «Конференц-сервіс», адже має власну велику кількість залів для конференцій, «Інші-послуги», адже до складної системи входить торгівельно-розважальний центр «Гагарін Плаза» із великою кількістю послуг, а також у пункті «Сауна», адже готель має партнерські відносини із комплексами відпочинку «Форма», «Шторм» та «Загублений світ». Однак готель програє по пунктах «Фітнес-зала» та «Організація екскурсій», адже ці напрями розвинуті найменше, а також «Басейн», адже готель не має власного басейну, а басейн у партнерських закладів оцінюється не надто високо.

7. Було надано перелік нових додаткових послуг, які можуть підвищити рівень прибутку готелю та його привабливість для клієнтів. Більшість нових послуг потребує використання сучасних технологій, що й призведе до основних витрат на їх розвиток.

8. Запропоновано шляхи для просування нових готельних послуг з найменшими витратами, але все одно потребуються фінансові інвестиції. Просуватися послуги будуть в основному за допомогою доведення до клієнтів інформації про наявність цих послуг через працівників готелю, а також через запропоновану для введення в експлуатацію мобільну програму.

9. Фінансове обґрунтування показало що найбільш витратною послугою буде організація коворкінгового простору, але ця послуга є найбільш прогнозованою та точною у фінансовому плані. Інші послуги менш затратні, але вони розраховуються індивідуально для кожного клієнта. Однак в будь якому разі, ці послуги окупатимуть себе.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 Агеева И. С. Возможности использования анимационных программ в туризме / И. С. Агеева. – М.: Молодой ученый, 2012. – 125 с.
- 2 Алферова В. В. Аналіз інтенсивності конкуренції готелів VIP-класу міста Одеси / В. В. Алферова, О. В. Шикіна // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – Вип. №15. – С. 160 – 165.
- 3 Андренко Б.В. Загальна характеристика, особливості організації і проведення комерційних ділових заходів // науково-технічний збірник. - №85. – ХНАМГ, 2008. – С. 58
- 4 Анимация в туризма : Учебно ръководство [за студ. от ИУ - Варна] / Снежина Цонева Томова. изд. - Варна : Унив. изд. Наука и икономика, 2010. - 311 с.
- 5 Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Дозвілєзнавство. Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 208 с.
- 6 Браймер К. Основы управління підприємствами та організаціями індустрії гостинності / К.Браймер // Alma mater: Вісник вищої школи. - 2005. - № 6.
- 7 Браймер Р. А. Основы управления в индустрии гостеприимства / Р. А. Браймер. – М. : Аспект Пресс, 2005. – 382 с.
- 8 Булыгина И. И. Об анимационной деятельности в туристских и спортивнооздоровительных учреждениях / И. И. Булыгина. – М.: Издательский дом Дрофа, 2000. – 230 с.
- 9 Галасюк С. С. Аналіз інфраструктури чотиризіркових готелів Одеського регіону / С. С. Галасюк, К. С. Пугачова-Тонконогова // Інфраструктура фінансового ринку: формування та перспективи розвитку в умовах інноваційної економіки: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 12-13 травня 2017 р.). – Київ: ГО «Київський економічний науковий центр», 2017. – С. 18-22.

- 10 Галасюк С. С. Бізнес-готелі на ринку ділового туризму Одеського регіону / С. С. Галасюк // Інфраструктура ринку. – Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2017. – Вип. 5. – С. 139-145.
- 11 Галасюк С. С. Конференц-сервіс в системі готельного обслуговування / С. С. Галасюк // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів. Аспірантів та вчених (м. Одеса, 10 квітня 2019 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019. – С. 46-50.
- 12 Галасюк С. С. Організаційно-економічні засади функціонування малих готелів: монографія / С. С. Галасюк, О. В. Шикіна. – Одеса : Атлант, 2015. – 279 с.
- 13 Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навчальний посібник. 2-ге видання, доп. та доопрац. / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – Херсон: Олді-Плюс, 2016. – 248 с.
- 14 Галасюк С. С. Тризіркові готелі у структурі засобів розміщення України / С. С. Галасюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – Херсон: Херсонський державний університет, 2018. – Вип. 30. – Ч. 3. – С. 99-104.
- 15 Герасименко В.Г. Державне регулювання сфери туризму України в контексті процесів євроінтеграції / За заг. ред. В.Г. Герасименко, О.Л. Михайлюк . — К.: ФОП Гуляєва В.М., 2019. — 332 с.
- 16 Герасименко В. Г. Ключові індикатори розвитку підприємств готельного господарства в Одеській області / В. Г. Герасименко // Приазовський економічний вісник. – Запоріжжя, 2017. – Вип. №2 (02). – С. 42-46.
- 17 Герасименко В. Г. Ліцензування туристичної діяльності в Україні у контексті міжнародного досвіду / В. Г. Герасименко, С. С. Галасюк // Журнал європейської економіки : науковий журнал. Том 10 (№ 4). – Тернопіль : ТНЕУ, 2011. – С. 402-414.

- 18 Герасименко В. Г. Організація надання туристичних послуг: навчальний посібник / В. Г. Герасименко, С. С. Галасюк. – Одеса: Атлант, 2014. – 242 с.
- 19 Герасименко В. Г. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія / В. Г. Герасименко, Г. К. Бедрадіна, С. С. Галасюк та інші / за заг. ред. В. Г. Герасименко. – Одеса : ОНЕУ, 2016. – 262 с.
- 20 Гончаренко Я. Е. Кластер туристско-рекреационных услуг, как модель эффективной организации отрасли для одесского региона / Я. Е. Гончаренко // Уральский научный вестник. – Уральск.: Уралнаучкнига, 2014. – № 45(124). – С. 57-65.
- 21 Готель «Gagarinn»: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gagarinn.com/>
- 22 Готельна справа: Навчальний посібник / І.В. Левицька, Н.В. Онищук - К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т., Вінниця, ПП "ТД "Едельвейс і К" 2015. - 580 с.
- 23 Гусева О. В. Визначення конкурентних стратегій для різних класів малих готелів / О. В. Гусева // Materiały VIII Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Naukowa myśl informacyjnej powieki – 2012» (07-15 marca 2012 roku). –Ekonomiczne nauki: Przemysł. Nauka i studia. – 2012. - Volume 8. - S. 29-34.
- 24 Давиденко І. В. Можливості розвитку хостелів в Україні / І. В. Давиденко, І. М. Єгупова, Л. В. Бортник // Актуальні проблеми розвитку економіки в контексті глобальних викликів: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 45-річчю ФМЕ. – Одеса: Атлант, 2013.
- 25 Давиденко І. В. Питання визначення якості готельних послуг / І. В. Давиденко, А. В. Ушатова // Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Дніпро: НО «Перспектива», 2017. – Ч. 1. – С. 78-81.

- 26 Давиденко І.В. Скрипкару А.А. Апартамент-готелі як інноваційна форма організації готельних підприємств [Електронний ресурс] / І.В. Давиденко, А.А. Скрипкару // Економіка та суспільство. – 2018. - № 18. – Режим доступу до журналу: <http://economyandsociety.in.ua>
- 27 Дашковская О. Д. Организация досуговой деятельности / О. Д. Дашковская. – Ярославль: ЯрГУ, 2009. – 75 с.
- 28 Журилов В.Д. Місце додаткових послуг у сфері гостинності /В.Д. Журилов // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2018 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – 678 с. С. 122-125.
- 29 Журилов В.К. Технологія організації нових послуг на підприємствах сфери гостинності / В.К. Журилов // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 15 квітня 2020 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2020. (прийнято до друку у збірнику тез).
- 30 Завгородня Ю.С. Впровадження додаткових послуг як фактор підвищення конкурентоспроможності готельних підприємств /Ю.С. Завгородня // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2018 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – 678 с. С. 466-470.
- 31 Колективні засоби розміщування в Україні у 2014 р.: статистичний бюлетень. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 200 с.
- 32 Колективні засоби розміщування в Україні у 2015 р.: статистичний бюлетень. – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 200 с.

- 33 Колективні засоби розміщування в Україні у 2016 р.: статистичний бюлетень. – К.: Державна служба статистики України, 2017. – 200 с.
- 34 Курило Л.В. Теория и практика анимации: учебное пособие. – М.: Советский спорт, 2006. – 194с.
- 35 Литвинюк О. П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: конспект лекцій / О. П. Литвинюк, О. І. Драган, О. С. Ралко – К.: НУХТ, 2015. – 152 с.
- 36 Литовка А. О. Класифікація інноваційної діяльності туристичного підприємства / А. О. Литовка, О. В. Шикіна // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв, 2016. – Випуск №14. – С. 416-420.
- 37 Молчанюк В. М. Методичні рекомендації щодо виконання практичних завдань з вибіркової навчальної дисципліни самостійного вибору ВНЗ циклу професійної та практичної підготовки «Кваліметрія продукції» / В. М. Молчанюк. – Донецьк: ДонНТУ, 2013. – 32 с.
- 38 Писаревский Е. Л. Проблемы реализации Директивы ЕС от 13 июня 1990 года № 90/314/ЕЕС «О комплексных путешествиях, отпусках и поездках («включающих все»))» / Е. Л. Писаревский // Туризм: право и экономика. – 2005. – № 4. – С.4-11.
- 39 Потенціал підприємства: формування та використання: Підручник / [Касьянова Н. В., Солоха Д. В., Морєва В. В. та інші]; за ред. Н. В. Касьянової. – [вид. 2-ге, перероб. та допов.]. – К.: ЦУЛ, 2014. – 248 с.
- 40 Приезжева Є. М. Социально-культурная анімація у туризмі.- М.:РИБ Турист, 2003.- 120 с.
- 41 Про затвердження Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг : Наказ державної туристичної адміністрації України від 16.03.2004 № 19[Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04>

- 42 Січкарук І.О. Франчайзинг у готельному бізнесі України / І.О. Січкарук // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2018 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – 678 с. С. 287-290.
- 43 СПОРТНА анимация : Учебно ръководство [за студ. от ИУ - Варна] / Снежина Цонева Томова и др. - 3. прераб. и доп. изд. - Варна : Унив. изд. Наука и икономика, 2014. - 296 с.
- 44 Третьякова Т. Н. Анимационная деятельность в социально-культурном сервисе и туризме: учебное пособие для вузов / Т. Н.Третьякова. – М.: Академия, 2008. – 272 с.
- 45 Франчайзинг у готельному бізнесі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.maygerconsulting.com/archive/Franchise%20in%20Hotel%20Industry%20of%20Ukraine_ukr.pdf
- 46 Шикина О. В. Инфраструктура туризма и гостеприимства как фактор инновационного развития региональной экономики/ О. В. Шикина, С. Г. Нездойминов// Система «наука – технологи – инновации»: методология, опыт, перспективы»: метариалы Международной научно-практической конференции, 26-27 октября 2017 г. / Под ред. В.В. Гончарова. – Мн.: Центр системного анализа и стратегических исследований НАН Беларуси, 2017. – С. 563- 567.
- 47 Шикіна О. В. Аналіз стану розвитку готельного господарства Одеської області / О. В. Шикіна, Д. В. Дьяченко // Молодий вчений. – 2016. – № 11. – С. 693-697.
- 48 Шикіна О. В. Динаміка розвитку міжнародної готельної індустрії на прикладі готельних мереж / О.В. Шикіна // Актуальні проблеми економіки. – 2018. – №12 (210). – С. 82-91.

- 49 Шикіна О. В. Дослідження функціонування міжнародної готельної мережі «Hilton» / О. В. Шикіна, Я. Є. Гончаренко, Р. С. Козловський // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2019. – №22 (5). – С. 175-181
- 50 Шикіна О. В. Квест-атракції як нове покоління туристичних послуг / О.В. Шикіна // Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання»: 24-25 березня 2016 року, м. Черкаси: у 2-х томах / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2016. – Т. 1. - С. 140-143.
- 51 Шикіна О. В. Моніторинг структури готельних брендів Європи / О. В. Шикіна // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2019. – № 3 (266). – С. 178-201.
- 52 Шикіна О. В. Світовий досвід створення готельних мереж / О.В. Шикіна // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених; Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019. – 881 с. – С. 144-149.
- 53 Шикіна О. В. Сучасний стан розвитку готельного бізнесу Одеської області / О. В. Шикіна // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв, 2016. – Вип. № 13. – С. 413-420.
- 54 Шикіна О. В. Тенденції розвитку європейського ринку готельних послуг / О. В. Шикіна, Я. Є. Гончаренко, Р. С. Козловський // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2019. – № 5 (268). – С. 216-233.
- 55 Шикіна О. В. Теоретичні основи діяльності концептуальних готелів та їх класифікація / О. В. Шикіна, Г. І. Фадєєва // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – №6 (11). – С. 207-214.

- 56 Шикіна О. В. Міжнародна готельна індустрія макрорегіону Європа / О. В. Шикіна // Інфраструктура ринку. – Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. – 2019. – Вип. 34. – С. 24-28.
- 57 Davydenko I., Shykina O., Gudz P., Tovkan O., Yakymyshyn L., Golovchenko O. (2019). Support system of solutions for planning sales activities in the tourism industry. International Journal of Engineering and Advanced Technology (IJEAT) ISSN: 2249 – 8958, Volume-8 Issue-6, August, 2019 P. 3979–3983.